

SLOVENSKI NAROD.

Iskaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter volja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld., 80 kr., za jeden mesec 1 gld., 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravišstvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

P. n. volilci stolnega mesta Ljubljana!

Na shodu narodnih volilcev, vršivšem se dné 8. t. m., vzprejeti so bili po nasvetu podpisane volilnega odbora za letošnje dopolnilne volitve v mestni zastop sledeči gg. kandidati:

za II. volilni razred,

ki voli v sredo dné 18. t. m.:

Hribar Ivan, glavni zastopnik banke „Slavije“ in častni meščan;

Pirc Gustav, c. kr. kmetijske družbe tajnik;

Zagar Karol, deželni blagajnik in posestnik.

Narodni volilci! Bodite složni in izkažite soglasno svoje zaupanje tem izkušenim, vestnim in odločno narodnim možem!

Za klub národnih obč. svetovalec:

Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški.

Pravosodni minister in dr. Schuster.

Pravosodni minister grof Schönborn ni še nobene prilike zamudil, da bi ne pokazal, kaka čutila goji napram Slovincem. Vsled tega tudi nismo dvomili, da bo njegov odgovor na interpelacijo poslanca Kluna in tovarišev glede imenovanja dra. Schusterja prvim sodnim zdravnikom v Ljubljani nepovoljen, ako bo visoki gospod na dotično interpelacijo sploh kaj odgovoril.

V sobotni seji državnega zbora odgovarjal je pravosodni minister na razne interpelacije in se na naše začudenje res tudi spomnil Klunove interpelacije ter nekako pojasnil, kako se je zgodilo, da je bil za sodnega zdravnika imenovan dr. Schuster. Za boljše razumevanje tega odgovora naj spomnimo čitatelje na to, kar smo pisali koj po razglasitvi tega imenovanja o jezikovni zmožnosti novega prvega sodnega zdravnika. Trdili smo in z nami tudi drugi listi, da je dr. Schuster slovenskega jezika do cela nezmožen, da ni sposoben o najnavadnejših stvareh izreči svoje mnenje v slovenskem jeziku, niti se z bolniki, zmožnimi le slovenskega jezika, točno pogovoriti, kamo li kot sodni izvedenec formulovati svoje mnenje v slovenskem jeziku. Tej naši trditvi ni nihče ugovarjal, saj bi pa bilo vsako ugovarjanje skoro smešno, ko lahko iz dosedanje prakse dra. Schusterja navedemo zanjo nebroj eklatantnih dokazov.

Vzlic temu pa, da dr. Schuster ni zmožen slovenskega jezika, in dasi se je v uradnem razpisu zahteval od prosilcev dokaz njihove jezikovne osposobljenosti, vzlic temu je bil za to mesto imenovan dr. Schuster.

Pravosodni minister je to imenovanje kaj čudno in po naši sodbi povsem nezadostno opravičeval. Skliceval se je na to, da so za razpisano mesto prvega sodnega zdravnika kompetovali samo trije zdravniki, mej katerimi je bil jeden sicer zmožen slovenskega jezika, a ga ni bilo mogoče imenovati, ker že opravlja drugo zdravniško službo. S tem je hotel dokazati, da sploh ni bilo mogoče koga drugega imenovati, kakor dr. Schusterja, dasi ta ni dokazal potrebnega jezikovnega znanja. Mi temu nikakor ne moremo pritrditi, kajti po našem prepričanju bi bila vlada stvari dosti bolj koristila, da je postopala v tem slučaju tako, kakor postopa v drugih slučajih, če prosilec za kako mesto ne dokaže vsega, kar se zahteva. Naj bi bila mesto novič razpisala. Potem bi se bili oglasili še drugi kompetenti zmožni slo-

venskega jezika, kajti z novim razpisom bi se bila zavrnila po vsej deželi razširjena, sicer popolno neosnovana govorica, da je dotično mesto dr. Schusterju že zagotovljeno, ker se ne potegujejo zanj samo uplivni gospodje v Ljubljani, ampak tudi ugledni sorodniki prosilčevi na Dunaji.

Še manj, nego ta prvi del ministrovega odgovora, nas je zadovoljil drugi del. Minister je posredno priznal opravičenost slovenskih pritožb. Rekel je, da se je dr. Schuster imenoval prvim sodnim zdravnikom ne da bi bil dokazal jezikovno svojo zmožnost zategadelj, ker se je domnevalo, da je slovenskega jezika zadostno zmožen, saj je že osem oziroma najmanj let opravljal službo sodnega zvedenca in jetniškega zdravnika, ne da bi se bil kdo pritožil, da jezika ne zna, in ker že dolgo let izvršuje v Ljubljani zdravniško prakso ter občuje skoro izključno z ljudmi, ki so slovenskega jezika zmožni. Ne vemo, ali je minister vse to resno povedal, ali se je hotel malo pošaliti. Mogoče je tudi, da je bil slabo informovan. Domnevanja niso še nikaki dokazi, najmanj za kak urad in na podlagi samih domnevanj se službe menda še ne oddajajo. Tudi to, da se prej ni nihče pritožil zoper dr. Schusterja, še ni uzrok misliti, da je jezika našega zmožen, tem manj, ker vedo v tem oziru odločilni krogi Ljubljanski iz lastne, mnogoletne izkušnje, da dr. Schuster slovenski ne zna in torej niso smeli ničesa domnevati, ko so vendar pozitivno vedeli, da je tako domnevanje neosnovano. Ako bi bilo Graško nadsodišče res domnevalo, da zna dr. Schuster slovenski, bi bilo temu možu lahko reklo: Ker znate slovenski, naredite skušnjo in prinesite nam spričevalo, da smo zavarovani proti eventualnim očitanjem. Saj taka spričevala se lahko dobe! — Iz tega, da se to ni zgodilo, sklepamo, da se sploh ničesar domnevalo ni.

Naravno je, da s takim pojasnilom nikakor nismo zadovoljni, ker je vse to, kar je minister povedal, le prazno izgovarjanje. Zato tudi ne pripisujemo ministrovim obljubi, da se bode odslej pri imenovanju sodnih zdravnikov v slovenskih krajih zahteval dokaz o popolni zmožnosti slovenskega jezika, prav nikake važnosti. Hotel je ž njo nekoliko potolažiti slovenske koalirance, to je vse. V naši državi morali bodemo še dolgo čakati, da se v tem oziru kaj spremeni. Posebno sedaj ne gojimo nikah upov, ker je naš „vodja“ Šuklje ravno z vsem zadovoljen, kar se mu dá, ali pa tudi ne dá.

Državni zbor.

Na Dunaji, 14. aprila.

V današnji seji je bil posebno zanimiv govor posl. dra. Kronawetterja, za nas Slovence pa najvažnejši odgovor pravosodnega ministra grofa Schönborna na Klunovo interpelacijo glede imenovanja dra. Schusterja sodnim zdravnikom v Ljubljani.

Začetkom seje odgovarja pravosodni minister grof Schönborn na interpelacijo gledé njegovega konfiskacijako prakso zadevajočega ukaza. Minister čita ta ukaz, v katerem se povdarja, da drž. pravdnštva po zakonu niso primorana povedati uzroka konfiskacij, in se jim naroča, naj se poslužujejo te pravice, če bi dotični časniki pri drugi izdaji konfiskovanega lista dotično mesto, kjer je stal konfiskovani članek, pustila prazna, ali na kak drug podoben način demonstrovala. Ko je minister povdarjal, da mu je razvoj časopisja pri srci, smejali so se razni in ne samo opozicijski poslanci. Prav tako nesrečen je bil ministrov govor gledé imenovanja dra. Schusterja sodnim zdravnikom v Ljubljani. Minister je

rekel, da je mej tremi kompetenti pač jeden dokazal znanje slovenskega jezika, da pa ga ni bilo mogoče za to mesto imenovati, ker opravlja že drugo zdravniško službo. Zato se je imenoval dr. Schuster, ki je že najmanj let sodni izvedenec in osem let sodni zdravnik, ter posluje v popolno zadovoljstvo. Tudi gledé jezikovne njegove osposobljenosti ni bilo nikdar nobene pritožbe! Imenoval se je, ker se je smelo misliti, da razume slovenskega jezika zadostno, saj izvršuje že osem let zdravniško prakso in občuje skoro izključno v slovenskem jeziku! Končno je minister rekel, da bo zaukazal, naj se pri imenovanju sodnih zdravnikov v deželah, kjer prebivajo Slovenci, jemljejo „zadostni“ oziroma na jezikovno znanje. —

Po neki interpelaciji poslanca dra. Grossa gledé zavarovalnic nadaljevala se je specijalna debata o proračunu ministerstva notranjih del. Posl. dr. Kronawetter je grajal, da drž. službe še niso vsakomur dostopne, dasi to določajo drž. osn. zakoni. Kdor pregleda šematizem in ne pozna osnovnih zakonov, mogel bi misliti, da je v Avstriji prvi pogoj za vzprejem v drž. službo ta, da je prosilec plemenitaš. Dokazalo se je tudi, da židje pri pravosodju in pri financi ne dobe službe, samo zato, ker so židje. Naravno je, da to židom ni všeč. Toda demokratično idejo ni smeti samo jednostransko porabljanje. Tisti žid, ki zahteva zase kakih privilegij, nima pravice tirjati, naj bi v verskem oziru veljala popolna ravnopravnost. Splošni volilni pravici se vedno ugovarja. Ker sem bolj imovit, ker je moja mošnja težja, nego mošnja mojega soseda, zato zahtevam več državljanskih pravic, kakor jih ima on. Kdor tako govori, se ne sme čuditi, če trde drugi: Mi imamo privilegovano vero in hočemo zato izvestnih privilegij. Kdor se izaveverja demokratičnim načelom, dela za gospodstvo privilegovancev. Židje se imajo samo demokratičnemu principu zahvaliti, da niso več v Getu zaprti in da jim ni treba več nositi rumene krpe, in tega bi ne smeli pozabiti. Govornik se bavi potem s koalicio, rekši, da so koaliranci vse stranke, ki ž njimi ne hodijo, pometali v jedno vrečo in jih imenovali ekstremne stranke. Demokratična stranka zavrača z vso odločnostjo trditve, da so samo koalirane stranke državo ohranjujoči elementi. Pri kakem plebiscitu bi se pokazalo, da je večina prebivalstva zoper koalicio, in ko bi ta večina ne bila državo ohranjujoč element, bi morala Avstrija razpasti. Finančni minister je rekel, da tisti, ki nimajo volilne pravice, ne plačujejo davkov. Finančni minister, ki pobira davek na petrolej in na kavo in ki prodaja zanikerne smodke za nečuvano ceno, ki pobira davek na žganje in na sol, bi pač ne smel tako govoriti. Gledé volilne reforme pravi govornik, da brani koalicijske svoje pravice proti narodom, da brani svoje privilegije. Koalicijske ne pretresa vprašanja o volilni reformi s pravnega stališča, ampak kot vprašanje moči. Odkar se je ustanovila koalicijska, veje nov veter. Društva, shodi in listi se dosti huje preganjajo, nego kdaj poprej. Opozicijski listi se na vse mogoče načine šikanujejo. Celo Rusi, ki prihajajo na Dunaj, se čudijo, na kakov način se pri nas ravna s časniki. Policijski komisariji si delajo pri shodih najzanikernejše stenogramne in poročila takih ljudij, ki se niti elementov stenografije niso naučili, se rabiyo kot dokazilo pri kazenskih obravnavah. Govornik navaja potem mnogo vzgledov, kako se postopa proti delavcem, in pravi, da je to dokaz, da je vlada začela očiten boj zoper delavce. Nič ne razdraži človeka tako, kakor storjena mu krivica, o tem se bo vlada

še sama prepirala. — Posl. Wielowiejski pojašnjuje, kako se ljudje selijo v Ameriko, in da se ne zgodi proti temu nič pametnega. — Generalni govornik contra dr. grof Kounic polemizuje z Bacquehemom, češ, da je o mnogih prepornih vprašanjih prav spretno molčal, in se bavi potem z delovanjem češkega namestnika grofa Thuna, primerjaje Thunovo delovanje postopanju nemških uradnikov v Kamerunu. Ko sta še govorila generalni govornik pro posl. Rutowski in poročevalec dr. Kathrein, vzprejele so se proračunske točke: centralno vodstvo ministerstva notranjih del, politična uprava in javna varnost, potem pa se je seja zaključila.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani, 16. aprila.

Češke vesti.

Staročeski Praški klub vzprejel je na zadnjem svojem shodu, kateremu je predsedoval Riegrov zet dr. Braf, daljšo resolucijo, s katero se izreka zoper splošno volilno pravico, češ, da je nevarna državno-pravnim težnjam češkega naroda. — Poslanec dr. Grégr priobčil je v „Narodnih Listih“ izjavo, v kateri pravi z ozirom na razpor med njim in poljskimi poslanci, da so po njegovem govoru došli k njemu poljski odposlanci in ga prosili, naj popravi svoj izrek, da bi se še ne razširilo nasprotstvo med Čehi in Poljaki. On da je ustregel tej želji, nihče pa ni zahteval, naj kaj preklic, niti kdo grozil z dvobojem. V tem slučaju bi on gotovo ne bil ničesar popravil na prvotnem svojem izreku.

Politično obrekovanje.

Nemški listi, židovski in nežidovski, javljali so te dni z veseljem in zadoščenjem, da se je cesar proti poljskemu poslancu Gniwoszu jako ostro izrekel zoper mladočeške poslance. Očital jim je baje nelojalnost in surovost, kakor je pisal „Pester Lloyd“, ali nelojalnost in bojazljivost, kakor je trdil Dunajski „Extrablatt.“ Rečeni posl. Gniwosz je sedaj izjavil, da so vse te govorice iz trte izvite in neosnovane. Imeli smo torej zopet opraviti z malo nemško perfidnostjo.

Hrvatska opozicija.

„Neue Freie Presse“ javlja iz Zagreba, da je imel pododbor, ki ima določiti pogoje fuziji obeh opozicijskih strank, v soboto odločilno sejo, trajajočo do pozne noči. Posvetovanja so trajala prej že več mesecev, a na tej seji se baje glede bistvenih vprašanj ni moglo doseči porazumljenja, tako da se zmatra fuzijo za ponesrečeno, in celo dosedanja kopracija je prišla v nevarnost. Prihodnjo soboto se snide odbor obeh strank, a sodi se, da tega negativnega rezultata ne bo premenil. Zabeležili smo to vest z največjo reservo in odklanjamo zanjo vsako odgovornost.

Ogerski državni zbor.

V sobotni seji poslanske zbornice utemeljeval je posl. Ugron predlagano nezaupnico vladi, in sicer radi njenega postopanja pri Kossuthovem pogrebu. Ministerski predsednik je pojasnjeval motive vladnemu postopanju, rekši, da je Kossuthova smrt spravila ministerstvo v veliko zadrego, ker je vedelo, da to, kar stori, bo jednim preveč, drugim premalo. Kossuth je bil do svoje smrti odločen nasprotnik sedanjih razmer na Ogerskem in je porabil vsako priliko, da demonstrira zoper nje. Državno-pravna organizacija Ogerske pa je legalna in zato si je morala vlada napram nje zaničovalcu naložiti največjo reservo. Kar se je moglo zgoditi, ne da bi vlada prišla v kontradikcijo sama s soboj, to se je vse storilo. Zbornica je nasvetovano nezaupnico odklonila.

Vnanje države.

Nemški državni zbor.

Pojasnili smo že predlog grofa Kanitza, vodje nemških agrarcev, naj se podpravi import kmetijskih pridelkov, zlasti žita. Predlog je prišel včeraj na razpravo. Agrarci so se potegovali zanič, vse druge stranke pa so se odločno izrekle proti njemu. Caprivi ga je v imeni zveznih vlad odklonil in izjavil, da bi takoj odstopil, če bi se predlog vzprejel, ker je naravnost zanikanje trgovinske pogodbe z Rusijo. Državni zbor je Kanitzov predlog s 159 proti 46 glasom odklonil.

Nove homatije v Egiptu.

Že nekaj dni sem javljajo listi, da so v Egiptu nastale nove homatije in sedaj se naznanja, da je šele pred kratkim na pritisk Anglije imenovano ministerstvo s Riazpašo na čelu podalo demisijo, češ, da mu keditv več ne zaupa. Keditv je ostavko že vzprejel in se posvetoval z angleškim zastopnikom lordom Cromerjem glede imenovanja nove vlade. Sodi se, da postane zopet Nubar-paša načelnik vlade. Angleški listi pretresajo v dolgih člankih vprašanje, ali bi ne kazalo odstraniti egiptskega keditva, češ, da ž njim ni moči izhajati.

Dopisi.

Is Ljubljane, 15. aprila. [Izv. dop.]
(Mestna hranilnica Ljubljanska) V seji občinskega sveta dne 11. t. m. poročal je občinski svetnik gosp. A. Svetek o delovanju Ljubljanske mestne hranilnice. To poročilo, katero je občinski svet odobril, slove: V delokrog občinskega sveta spada po pravilih mestne hranilnice Ljubljanske § 27. točka 5. in § 39. tudi pregled in potrditev vsakoletnega računskega zaključka za mestno hranilnico Ljubljansko. O računskem zaključku, ki ga je položila mestna hranilnica Ljubljanska za četrto upravno dobo od dne 1. januarja do dne 31. decembra 1893. leta poroča finančni odsek nastopao: Zaključek sestavljen je v postavni obliki ter izkazuje denarno gibanje v prejemkih in izdatkih, bilanco aktivov in pasivov, račun izgube in dobička, efekte po naslovih in kurzni vrednosti dne 31. decembra 1893. leta in promet ter uspeh mestne hranilnice Ljubljanske od njenega otvorjenja dne 1. oktobra 1889. leta do dne 31. decembra 1893. leta. Pridejano mu je uradno poročilo, s katerim je v zvezi s pregledom prometa in uspeha za napominano dobo uprav ustreženo določbam § 39. hranilničnih pravil. Poleg tega ima računski zaključek izkaz, koliko je bila vsaka posamezna vložna knjižica vredna koncem leta 1893. z glavnico in obrestmi skupaj. Odlikuje se ta računski zaključek po svoji sestavi s tem, da, kakor lansko leto, prinaša pregled prometa in uspeha mestne hranilnice Ljubljanske za celo dobo njenega obstanka do 31. decembra 1893. leta, da torej popisuje po številkah svojo zgodovino, oziroma svoj razvitik in napredek. Bistveno pa se razlikuje ta zaključek od dosedanjih v tem, da se je v bilanci za leto 1893. odpravil račun ustanovnih troškov, ki so znašali 990 gld. 44½ kr. in koji znesek se je do zadnjega leta v bilancah postavljajl mej aktive. Ustanovni troški se sicer amortizujejo navadno po anuitetah iz dohodkov, ki v določeni, po ustanovljenji dotičnega denarnega zavoda sledeči vrsti let prihajajo, a mestna hranilnica Ljubljanska je mnenja, da se zneski, ki sicer po svojem znaku spadajo mej aktive, so pa le idealnega pomena, prej ko mogoče iztrebijo iz računa in to tim bolj, čim ugodnejši uspeh nam pokaže letna bilanca. Ker je hranilnica prav ugodno zaključila zadnje leto, porabila je to priliko ter odpisala, oziroma odstranila račun ustanovnih troškov v aktivih bilance leta 1893. Po sklepu slavnega občinskega zastopa z dne 17. maja 1892. leta je v smislu hranilničnih pravil §§ 4. in 5. mestna hranilnica Ljubljanska tudi minolo leto vodila posebno računa za splošno in specialno rezervno zakladio, kar se razvidi iz računskega zaključka na straneh 14 do 20. Po taki obliki in vsebini zadostuje računski zaključek za leto 1893. vsestranski. Finančni odsek pregledal ga je natančno ter se preveril, da so vsi v njem nahajajoči se podatki resnični, da so števila prava, sklepne vsote veljavno zračunjene, da se vsi sestavki v bilanci mej seboj pravilno vjemajo in da so izkazani zneski v popolnem soglasju z onimi v dotičnih knjigah. Finančni odsek se je dalje prepričal, da je tudi škontrujoči odsek hranilniškega upravnega odbora tekom leta 1893. večkrat škontriral pokladnice v mestni hranilnici Ljubljanski in vse gotovine, efekte in druge vrednostne predmete našel vedno v uzornem redu. Isto tako je ta odsek večkrat v letu pregledoval hranilnične uradne knjige in račune ter po mnogobrojnih preskušnjah se osvedočil, da je vknjižba pravilna in da so računi natančni; zlasti pa je letošnje leto povodom sestavljanja bilance za leto 1893. s posebno podrobnostjo in marljivostjo pregledal vse blagajnične in računske zapiske ter pokladnične predmete mestne hranilnice Ljubljanske in tudi ob tej priliki našel vse v dobrem redu. Tudi v minolem letu je bilo v mestni hranilnici Ljubljanski denarno gibanje prav živahno, kajti denarni promet v letu dosegel je skoro vsoto osem milijonov. Ako odštejemo od izkazanih prejemkov 4.040.357 gld. 4 kr. izkazane izdatke 3.955.974 gld. 60 kr., preostalo je koncem leta 1893. v hranilničnih pokladnicah v gotovini 84.382 gld. 44 kr. Ta znesek je precej visok in presega za denarno razpolaganje odmerjeni maksimum 25.000 gld., okroglo za 59.400 gld., to pa zaradi tega, ker so se, kakor običajno, zadnje dni meseca decembra 1893. leta odpovedale mnoge večje vloge in je bilo ravnateljstvu za to skrbeti, da se nahaja začetkom novega leta večja vsota razpoložljivega denarja v rokah hranilnice. Znano je, da je o novem letu

naval strank pri vridgu vlog in obrestij največji. Poleg tega so se pa tudi zadnje dni decembra 1893. leta vplačevale vloge intenzivno. Bilanca nam kaže, da so vplačane vloge koncem leta 1893. znašale 2.779.503 gld. 49 kr. proti onim koncem l. 1892. v znesku 2.313.055 gld. 58 kr. več za 466.447 gld. 91 kr., kar nam pojasni, da se je občinstvo pri plodonosnem vlaganju denarja tudi v letu 1893. v obče progresivno poslaževalo mestne hranilnice Ljubljanske. Iz bilance je dalje razvidno, da je mestna hranilnica Ljubljanska tekom upravnega leta 1893. na hipoteke razposodila 504.071 gld. 73 kr., torej proti izplačilu leta 1892. v znesku 448.405 gld. 46 kr. več za 55.666 gld. 27 kr.; sploh pa izkaže bilanca na računu hipoteknih posojil v aktivih koncem leta 1893. saldo 1.820.769 gld. 39 kr. proti saldu koncem leta 1892. v znesku 1.351.617 gld. 40 kr. več za 469.151 gld. 99 kr., kar nam zopet pojasni, da je hranilnica v tej najvažnejši stroki svojega delovanja vrlo napredovala. Stanje občinskih in državnih posojil znašalo je koncem leta 1893. 178.317 gld. 71 kr. proti onemu leta 1892. v znesku 138.468 gld. 23 kr. več za 39.849 gld. 48 kr. Tekom leta 1893. se je trem občinam na novo posodilo 37.500 gld. Račun zalog kaže koncem minolega leta saldo 12.902 gld. proti onemu predlanskega leta v znesku 10.902 gld. več za 2000 gld., isto tako račun menic koncem lanskega leta saldo 47.217 gld. 33 kr. proti onemu predlanskega leta v znesku 34.076 gld. 4 kr. več za 13.141 gld. 29 kr. Denarno gibanje pa je v l. 1893. doseglo pri zalozah v prejemkih 8045 gl., v izdatkih 10.045 gld., skupaj 18.090 gld., a pri menicah v prejemkih 125.037 gld. 41 kr., v izdatkih 138.178 gld. 70 kr., skupaj 263.216 gld. 11 kr., dočim je denarno gibanje v teh dveh strokah v letu 1892. znašalo le 13.449 gld., oziroma 198.400 gld. 26 kr. Vidi se, da je poslovanje z lombardovanimi posojili lansko leto le malo napredovalo in da se ta stroka poslovanja ne more nič razviti. Bolj živahen pa je bil eskompt v menicah in tudi končno stanje meničnih posojil se je izdatno pomnožilo. Tu gre zahvala zlasti hranilniščemu upravnemu odboru, oziroma ravnateljstvu, katero se je lansko leto z vsimi močmi poprijelo dela za propagiranje meničnega eskompta v naši hranilnici. Če tudi uspeh tega truda minolo leto še ni dosegel višjih vsot, vendar pa je konstatovati, da so se interesi zlasti iz kupčjskih krogov prav zelo jeli zanimati za ta del hranilniškega poslovanja, in upati je, da bode že tekoče leto promet v meničnih posojilih se popel na primerno stopinjo. Na računu efektov se je l. 1893. končni saldo 352.522 gld. 65 kr. proti onemu leta 1892. v znesku 345.989 gld. 50 kr. zvišal le za 6533 gld. 15 kr. in to zaradi tega, ker se ni pokazala potreba v večji meri v vrednostne papirje zalagati denarja. Tudi so kurzne cene papirjev v obče skoro celo leto 1893. stale previseko in se tudi iz tega stališča ni priporočalo v efektih investirati večje gotovine. Tekoči račun (conto corrente) kaže koncem leta 1893. saldo 298.458 gld. 29 kr. Od te vsote je bilo maloženih: a) v slovenskih posojilnicah 79.751 gold. 44 kr., b) v hranilnicah 138.428 gld. 04 kr. in c) v drugih denarnih zavodih in bankah 80.278 gld. 81 kr. Na račun inventarja odpisalo se je tudi lansko leto 5%, t. j. znesek 170 gld. 10 kr. od glavnice 3401 gld. 26 kr. zaradi obrabe inventarja. Najbolj zanimiva točka v bilanci je račun izgube in dobička v upravnem letu 1893. Le-ta nam pove, da je zaključila mestna hranilnica Ljubljanska napominano leto s čistim dobičkom v znesku 7413 gld. 19½ kr. Ako odbijemo od tega zneska čisti dobiček pri efektih z 1229 gld. 11 kr. ostane nam 6184 gld. 08½ kr., kateri ostavek odpade na čisti dobiček pri drugih poslovnih strokah, zlasti pri hipoteknih posojilih. Ako primerjamo čisti dobiček od predlanskega leta v znesku 8275 gold. 63½ kr. s čistim dobičkom minolega leta v znesku 7413 gld. 19½ kr., pri čemur pa se ne oziramo na dobiček rezervnih zaklad, pokaže se nam v letu 1893. manj dobička za 862 gld. 44 kr., in akoro bi kedo trdil, da je mestna hranilnica Ljubljanska v letu 1893. nazadovala; toda temu ni tako. Pomisliti je, da je imela mestna hranilnica Ljubljanska leta 1892. največ čistega dobička pri efektih in sicer pri prodaji kakor tudi valed ugodnosti kurznih diferenc pri nakupu papirjev in pa po stanju dne 31. decembra 1892. Ta dobiček je leta 1892. znašal, če v poštev jemljemo onih 2577 gld., ki so se v bilanci 1892. leta na prehodnem računu odpisali, 6307 gld. 57 kr. v primeri s onim iz leta 1893. v znesku 1229 gld. 11 kr. več za 5078 gld. 46 kr.,

torej približno petkrat toliko v letu 1892. kakor v letu 1893. Fluktuacija borznih cen papirjev pa sama na sebi nam še ne sme in ne more biti merilo, s kojim ocenjamo napredek denarnega zavoda, kakor je to mestna hranilnica Ljubljanska. Zato iskati nam je stalnih faktorjev, ki so pri hranilnici najti v drugih strokah poslovanja, zlasti pri poslovanju s hipotečnimi posojili. V teh strokah pa izkaže bilanca v letu 1893. z uštetim dobičkom obeh rezervnih zaklad čistega dobička 6 560 gld. 25 kr., v letu 1892. pa tega le 4 564 gld. 45 1/2 kr., torej v letu 1893. več za 1 995 gld. 79 1/2, in če k temu znesku prištejemo še ustanovne troške 990 gld. 44 1/2 kr., kateri so se v bilanci leta 1893. od aktivov odpisali, dobimo vsoto 2 986 gld. 24 kr., katere nam reprezentuje pravo merilo za oceno napredka mestne hranilnice Ljubljanske nasproti letu 1892. To nam kaže, da se je hranilnica tudi v minulem letu 1893. naravno razvijala in v svojem prospehu zopet jeden korak naprej storila. Po predloženem računskem zaključku znaša stanje, oziroma čisti aktivum splošne rezervne zaklade koncem leta 1893. že 13 988 gld. 43 1/2 kr., stanje, oziroma čisti aktivum posebne rezervne zaklade pa 2 985 gld. 75 kr., torej skupaj 16 974 gld. 18 1/2 kr. Ob kratkem naj bode še omejeno, da je upravni odbor mestne hranilnice Ljubljanske leta 1893. imel 25 sej, v katerih je rešil 1066 prošelj za hipotečna posojila ter na ugodno rešene prošnje dovolil posojila v znesku 755 074 gld.; ravnanje pa je imelo 52 sej. S tem končajo podrobnosti poročila in ker številke jasno govore, koliko se je v četiriletni dobi in zlasti v minulem letu 1893. doseglo v mestni hranilnici Ljubljanski, ne preostaje mi še naglašati, da tak napredek lahko zadovolji vsakega, komur je hranilnica pri srcu. Vender pa moram pristaviti, da bi bil napredek lahko še večji, če bi rodoljubi naši se še bolj oklenili mestne hranilnice Ljubljanske nego dosedaj ter brez izjeme vlagali svoje prihranke v ta za bodočnost našega naroda prepomembni denarni zavod. Smelo trdim, da mnogo slovenskega kapitala leži v tujih zavodih in da je dosti takih vlagateljev, ki zgolj v sled svoje nebrzičnosti ne vidijo naše hranilnice in se po svoji stari navadi zatekajo drugam. Na nas vseh teži vprašanje naglega razvoja mestne hranilnice Ljubljanske in če nam je na tem, da prej ko mogoče uživamo sad skupnega truda, tedaj podvisajmo se tudi vsi v ta smoter na delo. Le tako napočil bode kmalu dan, ko bo mestna hranilnica Ljubljanska v prijetnem položaju, posluževati se pravic po določbi § 5. svojih pravil ter deliti prebitke v dobrodejne namene v toliki meri, kolikor si je mi vsi želimo. Do tja pa je v tem oziru smatrati mestno hranilnico Ljubljansko kot važen faktor, ki v sled konkurence več ali manj upliva na odredbe sličnih denarnih zavodov v naši domovini in že v tem oziru je ta hranilnica posebnega pomena in velike koristi za narodne težnje. Ker sta od mestne hranilnice Ljubljanske predloženi računski zaključek in bilanca za upravno dobo od dne 1. januarja do dne 31. decembra 1893. leta sestavljena na popolnoma pravi postavni podlagi, predlaga finančni odsek: Slavni mestni zbor naj sklene: 1.) Predloženi računski zaključek in bilanca mestne hranilnice Ljubljanske za četrto upravno dobo od dne 1. januarja do dne 31. decembra 1893. leta se odobri in potrdi; 2.) mestnemu magistratu se naroči, da odobreni računski zaključek in bilanco v smislu § 39. hranilničnih pravil predloži visoki c. kr. deželni vladi v pregled in 3.) da se upravnemu odboru mestne hranilnice Ljubljanske glede tega zaključka in bilance da absolutorij salvo errore et omissione ter da se mu za njegovo trudoljubivo, vestno in uspešno delovanje izreče priznanje in topla zahvala.

Domače stvari.

— (Volitve v občinski svet Ljubljanski.) Danes vršila se je dopolnilna volitev v občinski svet Ljubljanski in sicer v tretjem razredu. Izvoljeni so vsi trije od kluba narodnih občanov svetovalcev nasvetovani kandidati in sicer je dobil od 264 oddanih glasov gospod Jernej Žitnik 254, gospod Ivan Škerjanc 249 in gospod Jernej Černe 248 glasov. Bivša občinska odbornika gospoda M. Kunc in F. Zupančič dobila sta 26, oziroma 7 glasov. Klerikalna stranka se volitve ni udeležila.

— (Osobne vesti.) Konceptima praktikan-toma pri poštnem in brzojavnem vodstvu v Trstu sta imenovana poštna praktikan-ta in absolvirana pravnik Karol Medic in dr. Ivan Slejko.

— („Slovenske Matice“) XCIX. odborova skupščina bode v četrtek dne 26. aprila t. l. ob 5. uri popoldne v društvenih pisarniških prostorih na Kongresnem trgu št. 7. Dnevni red: 1. Potrdilo zapisnika o XCVIII. odborovi seji. 2. Naznanila predsedništva. 3. Poročilo gospodarskega odseka. 4. Poročilo odseka za prenašanje opornih del. 5. Priprave za občni zbor. 6. Poročilo tajnikovo. 7. Posamezni nasveti in predlogi.

— (Jour-fixe „Sokola“) Ljubljanskega, ki je bil v soboto pri Ferlincu, je bil prav dobro obiskan in zabava jako živahna. Podarostar dr. Kušar je pozdravil navzoče brate Sokole s krepkimi besedami in poudarjal, kako važna je naloga, katero ima izpolnjevati „Sokol“ v našem narodnem življenju kot neka telesna častna straža naroda. Naj si torej vedno vsak Sokol bode svest te visoke naloge in naj jo neustrašeno izpolnjuje na vse strani. Društveni tamburaški zbor pod vodstvom odbornika Jos. Nollija je v poslednjem času prav lepo napredoval, ker si je pridobil nekaj izbornih novih močij. Tamburaši udarjati so prav krepko in so na občno željo morali ponavljati tri nove točke, katere so svirali v prvič. Posebno ugajala je Zajčeva „Domovini i ljubavi“, katero je zapel s spremljevanjem tamburašev gosp. J. Noll in jo tudi moral ponavljati. Odbhajajočemu bratu Ang. Franchetiju, ki je bil marljiv telovadec in tamburaš, nazdravil je podarostar dr. Kušar in mu zaklical krepke „Na zdar“ izrekajoč preverjenje, da tudi v svojem novem bivališči ostane veren načelom Sokola.

— (Za „Narodni dom“) v Ljubljani so poslali uredništvu našega lista: Pri odbornici gosp. Angeloslava Franchetija v gostilni „pri Stefanu“ zbrani prijatelji 4 krome 12 via. — Živili rodoljubni darovalci in njih nasledniki!

— (Poročil) se je danes v Trebnjem gosp. Alojzij Paulin iz Ljubljane z gospodično Marijo Rozmanovo iz Trebnjega. Čestitamo!

— (Odlikovanje.) Poleg že zadnjič imenovanib oseb je odlikoval nemški cesar Viljem pred svojim odhodom iz Opatije še nekatere druge. Poštni komisar g. Hoheisel je dobil krasno prsno iglo z briljanti, vodja poštnega in brzojavnega urada g. Höger zlato uro z verižico, mej osobe varstvene straže se je razdelilo več ur, pranih igel in prstanov. Kapitanu Langmaidu izročil je cesar sam krasno prsno iglo in zlato uro z cesarskim imenom.

— (Zadruga slikarjev in pleskarjev) v Ljubljani je imela včeraj svoj občni zbor v gostilni pri Lozarji. O združnem stanju poročal je načelnik zadruge g. Fran Blaž istotako o letnem proračunu in o dohodkih in stroških. Potem so se vršile volitve. V odbor so bili voljeni: gg. Fran Blaž, načelnik; Fran Baraga, načelnika namestnik; Karol Lipovšek, Fran Perko, Ivan Štrukelj, slikarji in Toma Bricelj, pleskar kot odborniki.

— (Jez pri Vodmatu.) Te dni se je vršila komisijonelna obravnava gledé odprave nekaterih uzidkov pri jezcu g. A. Krennerja v Ljubljani. Razstreljenje teh uzidkov bode oskrbel glavni odbor za motviraško osuševanje proti temu, da plača gosp. Krenner pavšalno vsoto 50 gld. Razstrelilo se bode pa tudi skalovje pod jezom, kar bode prouzročilo precej velike stroške. Okrajno glavarstvo je že dalo dovoljenje za to razstreljevanje, ki se bode izvršilo takoj, ko bode gotov dotični načrt.

— (Najden mrtvec.) Včeraj dopoldne našlo se je na Prulah ob iztoku Ljubljanice v Gruberjev kanal mrtvo truplo krojaškega pomočnika Janeza Jagriča. Policijski zdravnik g. dr. Illner konštatoval je na lici mesta, da ima ponesrečenec na glavi rano, iz česar se sklepa, da je padel čez škarpno ter da se je ubil. Mož je bil 72 let star. Truplo preneslo se je v mrtvašnico pri sv. Krištofu.

— (Vinoreja.) Poljedelsko ministerstvo je dovolilo, da se sme izročiti kmetijski podružnici v Krškem 127 000 komadov trt, ki so se pridelale v eraričnih nasadih ali dobile s Francoškega. Podružnica dobi te trte brezplačno.

— (Poštna jezdna pristojbina) se je določila za Kranjsko za čas od 1. t. m. do 30. septembra za jednega konja in za jeden mirameter na 1 gld 10 kr., za posebne brze vožnje in pošte, za erarične ježe pa na 92 kr. Pristojbina za pokrit štacijski voz znaša polovico, za nepokrit voz pa četrtino za dotično daljavo veljavne pristojbine za jednega konja.

— (Vodovod za Kočevje.) Blizu Kočevskega mesta našel se je komaj jeden kilometer oddaljen močen vrelec pod zemljo, ki daje 300 do 350

hektolitrov vode v uri, je torej dovolj močen, da oskrbi Kočevsko mesto z dobro pitno vodo, tudi če bi se prebivalstvo potrojilo. Gosp. prof. Knapitsch je preiskal vodo in jo našel prav dobro. Vodovod bi se združil s napravo za električno razsvetljavo, ki bi večinoma pokrila stroške, ako se posreči oddati zadostno število svetilk.

— (Dolenjska železnica.) Proga Grosuplje- Novo Mesto se bode slovesno odprla dne 30., oziroma 31. maja. Dne 1. junija se izroči proga splošnemu prometu. Pred otvoritvijo bode vozil dne 27. maja tehniško-policijski vlak s komisijo, kakor to zahteva zakon.

— (Mestne volitve v Celji) se utegnejo razpisati do konca tega meseca. Vladajoča nemška klika hoče tudi nekaj uradnikov vzprejeti v mestni zastop, da si še bolj pridobi naklonjenost uradnikov, ki že itak le preradi tavajo za njo.

— (Češki kvartet) priredi dne 19. t. m. koncert v Mariboru v veliki dvorani tamošnje kazine.

— (Okrajni zastop Celjski) je tudi letos kupil zopet na Gornjem Štajerskem osem plemen-skih bikov ter jih oddal živinorejcem v okraju za polovico lastnih stroškov za plemenjenje. Dozdaj je okrajni zastop nakupil že 82 bikov plemena iz Mur-skega polja. Živinorejci, ki žele dobiti bikov, naj vložijo prošnje do dne 1. maja pri okrajnem odboru.

— (Tamburaški zbor v Brežicah) nastopil bode prvo nedeljo bodočega meseca, to je 6. maja.

— (Z Bizeljakega) se poroča „Domovini“, da se prav krepko nadaljujejo koraki za temeljito vpeljavo nove vinoreje. Ljudje dobivajo razne podpore in se prav marljivo zasajajo novi vinogradi, ki jih hodijo od vseh strani gledati in tudi trte hodijo kupovati od raznih strani, katerih pa ni bilo dovolj, da bi se moglo vsem ustreči. Cepljenje amerikan-skih trt se je marljivo vršilo.

— (Deputacija hrv. akad. društva „Zvonimir“ na Dunaji) se je poklonila pod vodstvom predsednika dr. Rud. Milovčića nadškofu dr. Posiloviću ter mu izrazila svojo veliko radost na imenovanju njegovem. Presvetli nadškof vzprejel je deputacijo jako prijazno in se razgovarjal kake pol ure tudi s posamičnimi člani.

— (Kandidati za Senjsko škofijo.) Kakor se poroča „Hrvatski“ iz Senja, se tam mnogo govori o nasledniku dr. Posiloviću. V prvi vrsti se imenuje Reški župnik Bedini, ki ni ostal v Senji baš v najboljem spominu, pa ima v gotovih krogih zasluge s tem, da se je kakor znano obnašal jako čudno proti Hrvatom v Reki. Drugi, ki mislijo, da se vender ne bode obistinila taka brez-ozirnost proti prebivalstvu vse škofije, so mnenja, da bode imenovan škofom dr. Baron ali pa dr. Štiglic.

— (Zgradba novega gledališča v Zagrebu.) Pripravljalna dela za zgradbo gledališča na vseučiliškem trgu so se začela te dni. Graditelja Helmer in Fellner dala sta izkopati nasproti Sokolske zgradbe sredi trga dva rova, da se preverita o kakovosti zemljiških razmer stavbišča, posebno da se vidi, kako visoko sega voda. Kopalo se je za poskušnjo na 8 metrov globoko. Temeljni kamen novemu gledališču se bode položil v prvi polovici bodočega meseca.

Slovinci in Slovenke! ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Književnost.

— „Vienac“ ima v št. 15. to-le vsebino: Na Mihajlu, pesem, zložil Sergij; — Radmilović, povest, spisal Ksaver Šandor Gjalski; — Mlin u dolini, pesem, zložil Branimir Livadić; — August Šenoa kao pisac feljetona, literarna critica, spisal V. Dukat; — U album gospodjici A. B., pesem zložil dr. A. Tresić-Pavičić; — Hamid Kunić Hercegovac, pri-log za hrvatske narodne umotvorine, spisal Gj. Šurmin; — Alfred de Musset, spisal Oskar pl. Salopek; — Listak; — Sliki: Antun Kazali; Ruske seoske djevojke.

— „Vatrogasac“ ima v št. 8. to-le vsebino: Službene vesti iz zaveze gasilnih društev dežele kranjske; — O kazalištnom pitanju; — Pocevica; — Josip Kaltneker; — Iskrice; — Iz vatrogasnih društava; — Naši dopisi; — Svaštice; — Šala.

